

3. *Ostrya Scop.*

Hrabovec

(Spracovali T. BENČAŤ, F. BENČAŤ)

Ostrya Scop. Fl. Carniol. p. 414, 1760, nom. cons.

Stromy, zriedkavo kry. Drevo tvrdé, červenkasté; borka tenká, pozdĺžne rozpraskaná. Listy striedavé, krátko stopkaté; čepeľ vajcovitá, výrazne dvojito pílkovitá. Tyčinkové kvety bez listencov a okvetia vo vidlici po 2–4 v pazuchách podporných listeňov vo visiach jahňadách; jahňady sa zakladajú už v jeseni na krátkych stopkách alebo po 2 na bočných konárikoch. Tyčinky v počte 4–10, rozštiepené, peľnice na vrchole s chumáčikom chlпов. Piestikové kvety v hustých, krátkych vajcovitých jahňadách, umiestnené po 2 v pazuche rýchlo opadavého kopijovitého listeňa na konci listnatých tohoročných konárikov. Plodolisty gynécea zrastené v mediáne. Súplodie z orieškov uzavretých v blanitom obale.

Rod zahŕňa 4 druhy (1 je rozšírený v Stredozemí a na juhozápade Ázie, 2 v Severnej Amerike a 1 v Číne a Japonsku).

Základný počet chromozomov: $x = 8$

1. *Ostrya carpinifolia Scop.*

Hrabovec hrabolistý

Ic.: Tab. 20, fig. 3, p. 195

Ostrya carpinifolia Scop. Fl. Carniol. ed. 2., 2, p. 244, 1772.

Syn.: *Carpinus ostrya* L. 1753 – *Ostrya vulgaris* Willd. 1805 – *O. italica* Spach 1841.

Jednodomý, 10(–15) m vysoký strom alebo ker. Kmeň s priemerom (30–)40–50(–60) cm; koruna polguľovitá, husto listnatá. Borka spočiatku svetlosivá, hladká, neskôr sivohnedá, pozdĺžne rozpraskaná do šikmých pásov. Púčiky drobné, vajcovito kužeľovité, na vrchole končisté alebo tupé, 8×2,5 mm veľké, s holými šupinami. Mladé konáriky najskôr hnedé, jemne alebo husto plstnaté, neskoršie olivovozelené holé. Listy stopkaté; stopka 5–10 mm dlhá plstnatá; čepeľ vajcovitá, na báze zaokrúhlená alebo plytko srdcovitá, na okraji ostro dvojito pílkovitá, na vrchole končistá, (40–)60–100(–120)×(25–)30–60(–70) mm veľká, svetlozelená, na rube svetlejšia, v mladosti na žilách chlpatá, neskôr lysavejúca, s 11–17 párami bočných žíl. Samčie jahňady 60–100(–120)×50–70 mm veľké, samičie jahňady vajcovité, 50–60×20–30 mm veľké, vyvíjajú sa súčasne s listami na konci tohoročných konárikov, najskôr vzpriamené, neskoršie previsnuté. Oriášok vajcovitý,